

[Statsministeren.]

og da Organisationerne ikke var saa omfattende og saa mægtige, havde dette Spørgsmaal ikke den Betydning, som det, i hvert Fald efter min Mening, har, efter at disse Forhold i saa høj Grad er ændrede. Som det foreligger nu, da Organisationerne har en meget stor Magt og en Standsning af Produktionen og Erhvervslevet paa visse Omraader rammer langt videre Kredse end dem, den direkte angaar, og i de fleste Tilfælde i større og mindre Udstrækning ogsaa rammer Offentligheden, Samfundet i dets Helhed, paa det føleligste, er det klart, at det Spørgsmaal, som omhandles i dette Lovforslag, er af den allerstørste Betydning. Det er af Betydning for hele den økonomiske Politik, det offentlige fører her i Landet. Lønfastsættelsen er en saa vigtig økonomisk Faktor, at alene den vil faa vidtrækkende Konsekvenser og Betydning for hele den økonomiske og finansielle Politik, som Samfundet maa føre. Jeg tror, at det bedste Eksempel, Skoleeksempelet paa det, har vi netop i den Politik, det nu har været nødvendigt at føre paa det økonomiske og finansielle Omraade i det sidste halve Aar. Den Lønpolitik, der er ført, med stigende Lønninger for Arbejderne i Slutningen af Besættelsestiden og i den første Tid derefter, senere fortsat, har naturnødvendigt ført med sig, at ogsaa de med Arbejderne ligestillede Personer har maattet have en Lønforhøjelse for at komme nogenlunde paa det Indtægts- og Leveniveau, som den almindelige, jævnt velstillede Arbejder har. Med andre Ord, Konsekvensen heraf har været og maatte efter min Mening være en Lønforhøjelsespolitik over for Tjenestemænd og Rigsdagsmænd og Ministre, kort sagt alle dem, der faar Løn af Staten eller det offentlige. Men det har ogsaa haft den Konsekvens, at man nødvendigvis har maattet gaa ind i en vidtgaaende Socialpolitik, fordi ogsaa den maatte følge med, saadan at man havde hele den brede, store afgørende Del af Samfundet paa nogenlunde det samme Niveau eller dog afpasset i et vist rimeligt indbyrdes Forhold. Det er efter min Mening ikke muligt at føre en fornuftig Politik, hvis en Del af Befolkningen indtægtsmæssigt og i Lefevod — under Hensyn til de Forhold, som nu er til Stede — ligger paa et lavt Niveau og en anden paa et meget højt Niveau.

Da jo den økonomiske Politik og Skattepolitikken, og hvad dermed staar i Forbindelse, har Gyldighed for hele Landet, er det som sagt næsten ikke muligt at afpasse denne Politik efter Forholdene, hvis disse er væsensforskellige og uensartede inden for den Kreds af Befolkningen, som nu engang er den største og den mest talstærke, og som de forskellige Foranstaltninger altsaa vedrører. Jeg nævner dette for at vise, at selve Lønniveauet har en afgørende Betydning baade for Arbejderlønpolitikken, Socialpolitikken, Skattepolitikken og til syvende og sidst ogsaa for Foranstaltninger af erhvervspolitisk Art.

Under normale Forhold er det saadan, i hvert Fald i et nogenlunde liberalt Samfund, at Tilbud og Efterspørgsel regulerer Priserne, og efter min Mening paa en meget mere effektiv Maade, end noget som helst Statsindgreb og Statsorgan er i Stand til at gøre det. Det, at der er Konkurrence, det, at man kan gaa andetsteds hen og købe en Vare, som i en vis Butik eller en vis Virksomhed er for dyr, er den mest effektive Regulering og det mest effektive Værn imod opskruede Priser. Statsindgreb paa saadanne Omraader, over for Lønninger og over for Priser, er kun Surrogater, naar den virkelige Konkurrence er sat ud af Spillet. Derfor bliver saadanne Indgreb fra det offentlige Side baade over for Priser, Produktioner og Lønninger først paakrævede i den Situation, hvor Konkurrencen enten paa Grund af Verdensforholdene eller paa Grund af indre Forhold saasom Sammenlutninger, Monopoldannelser, eller hvad man nu vil kalde det, er sat ud af Spillet; altsaa den naturlige Regulator fungerer ikke. Dette var Tilfældet med Hensyn til vore Prisforhold ved Krigens Indtræden; Tilførselen og Produktionen af Varer blev meget for lille i Forhold til Efterspørgselen, og derfor maatte vi have en Regulering af Prisudviklingen paa anden Vis.

Vi har ogsaa tidligere her i Rigsdagen beskæftiget os med og, saa vidt jeg husker, ogsaa gennemført Love, der tog Sigte paa Virksomheder af monopolagtig Karakter og Trustdannelser, naar disse i større Omfang havde Indflydelse paa Prisniveauet. Vi har med andre Ord, naar Konkurrencen varsat ud af Funktion, ladet Samfundsorganer træde til, for at de paagældende økonomiske